

42. Wigilia w domu chrześcijańskim

1. CELE LEKCJI – WYMAGANIA OGÓLNE

- przybliżenie tajemnicy Narodzenia Pańskiego;
- pogłębienie wiedzy na temat zwyczajów świątecznych.

2. TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

uczeń:

- po lekcji definiuje pojęcie wigilii;
- wyjaśnia znaczenie zwyczajów wigilijnych.

3. POJĘCIA, POSTACI

- Wigilia,
- zwyczaje świąteczne.

4. WARTOŚCI

- jedność i bliskość rodziny podczas wigilii Bożego Narodzenia.

5. SCHEMAT LEKCJI

- treść obrzędu Wigilii w domu,
- analiza treści teologicznych i rodzinnych.

6. PROPOZYCJA REALIZACJI

Wprowadzenie

Wigilia wywodzi się od łacińskiego słowa *vigilia* i oznacza czuwanie, straż. To wyjątkowy czas zarówno dla rodziny, jak i dla Kościoła. Rodziny zbierają się przy wigilijnym stole przy postnej wieczerzy, a następnie udają się na uroczystą Mszę Świętą – pasterkę, aby świętować narodziny Syna Bożego. Wigilia kończy czas trwania Adwentu.

Metoda – teatr cieni. Nauczyciel dzieli uczniów na pięć grup, które mają za zadanie przedstawić scenkę o narodzeniu Jezusa (Łk 2, 1-14). Uczniowie wycinają z kartonu kontury postaci występujące w przedstawieniu: Maryję, Józefa, Jezusa, Anioła, pasterzy, zastępy aniołów. Niezbędny jest rzutnik, ponieważ na tablicę

albo na ścianę musi być rzucone światło. Przy lampie rzutnika uczniowie ustawiają konury postaci, w taki sposób, aby były widoczne na tablicy bądź ścianie. Następuje odczytanie tekstu z podziałem na role.

Podsumowanie: Wigilia jest czasem radosnego oczekiwania na przyjście Pana Jezusa na świat. Łączy ona Adwent ze świętami Bożego Narodzenia i dlatego, chociaż wieczerza wigilijna jest postna, śpiewa się już kolędy, a wieczorem idzie się do kościoła, aby na pasterce w pełni przeżywać radość przyjścia Zbawiciela na świat. W imię najwyższej miłości do ludzi Dzieciątko Jezus przychodzi na świat, aby wybawić człowieka z niewoli grzechu.

Rozwinięcie tematu

Metoda – reportaż radiowy. Uczniowie nadal pracują w pięciu grupach. Tym razem reprezentują różne stacje radiowe (Zet, RMF FM, Radio Maryja, Radio Józef, Eska, Polskie Radio itp.), które przeprowadzają wywiad, sondaż czy też relację, związane ze zwyczajami wigilijnymi. Uczniowie przedstawiają reportaże radiowe na forum klasy.

Podsumowanie: zwyczaje wigilijne są różnorodne, a każdy rejon Polski posiada również swoje własne tradycje. Jednak pewne zwyczaje świąteczne, tradycje są wspólne dla wszystkich Polaków: ubieranie choinki, wkładanie sianka pod obrus, przygotowanie dwunastu potraw, dodatkowego nakrycia, zapalenie świecy, odczytanie fragmentu Pisma Świętego dotyczącego narodzin Jezusa, modlitwa, śpiew kolęd, łamanie się opłatkiem. Należy zadbać, aby spotkania wigilijne były nie tylko ucztą dla ciała, ale także dla ducha. Słowo Boże, które przyszło na świat, musi zamieszkać też w naszych sercach.

Zakończenie

Wcielenie Słowa Bożego i przyjście Jezusa na świat, aby zbawić człowieka z niemocy grzechu, było wydarzeniem szczególnym w dziejach ludzkości, dlatego od tego momentu zaczęto liczyć czas. Święta Bożego Narodzenia nie są czasem bałwanka, renifera, Mikołaja czy *Kevina samego w domu*, to czas w którym adorujemy tajemnicę narodzin Syna Bożego. Nie można zapominać o chrześcijańskich korzeniach tego święta. Narodziny Boga w ciele człowieka, w skrajnie ubogich warunkach, są wyrazem ogromnej pokory Boga i Jego bezgranicznej miłości do człowieka. Gdyby Chrystus nie przyszedł na świat, nie byłoby męki, drogi krzyżowej, śmierci, zmartwychwstania i dzieła odkupienia.

Notatka

Wzorem do przeżywania Wigilii i świąt Bożego Narodzenia powinna być dla nas Święta Rodzina. Adoracja wcielnego Słowa Bożego w postaci narodzin Syna Bożego w ciele człowieka, jest wydarzeniem znamionym w dziejach ludzkości. Obchodzeniu tych świąt powinna towarzyszyć radość rodzinna wyrażona zarówno w celebrowaniu Słowa Bożego, jak i pełnych ciepła i otwartości spotkaniach przy wigilijnym stole.

Korelacja z edukacją szkolną:

- a) etyka – miłość, przebaczenie i bliskość członków rodziny podczas Wigilii i świąt Bożego Narodzenia,
- b) wiedza o społeczeństwie – zjawisko występowania różnych zwyczajów wigilijnych w Polsce,
- c) historia – ukazanie zwyczajów świątecznych w świetle historycznym,
- d) wychowanie do życia w rodzinie – celebrowanie wspólnych spotkań rodzinnych przy wigilijnym stole,
- e) język polski – interpretacja wiersza Jana Kasprówicza *Przy wigilijnym stole*.

7. INNE MOŻLIWOŚCI REALIZACJI

Nauczyciel zachęca, aby uczniowie podczas Wigilii odmówili **modlitwę** zalecaną w podręczniku („Przeczytaj”). Historia *Oczekiwanego, nieproszonego gościa* do refleksji:

Pewna przykładowa rodzina szykowała się do wieczerzy wigilijnej. Wszystko było już przygotowane: stół, sianko pod obrusem, potrawy wigilijne i dodatkowe nakrycie. Nagle rozległ się dzwonek domofonu. Pani domu podeszła do słuchawki i powiedziała: „Słucham”, a po drugiej stronie ktoś zapytał: „Czy mogę dziś z Państwem przeżyć Wigilię?” „Nie, nie, to jest wykluczone. Proszę poszukać sobie innego domu” – odpowiedziała gospodyni. Po odłożeniu słuchawki pani domu wróciła do suto zastawionego stołu i się rozplakała. „Kochanie, co się dzieje?” – zapytał mąż, na co ona odpowiedziała: „Właśnie nie wpuściłam oczekiwanego wędrowca”. Już do końca wieczerzy wigilijnej przy stole panował smutek.

Źródło: zasłyszane.

8. ALTERNATYWNE TEKSTY DO WYKORZYSTANIA

Gdy się Chrystus rodzi,
I na świat przychodzi,
ciemna noc w jasności
promienistej brodzi.

Aniołowie się radują,
pod niebiosy wysławiają;
Gloria, gloria, gloria,
In excelsis Deo!

Mówią do pasterzy,
którzy trzód swych strzegli,
aby do Betlejem
czym prędzej pobiegli.

Bo się narodził Zbawiciel
wszego świata Odkupiciel,
Gloria...

O niebieskie Duchy
i posłowie nieba,
Powiedzcie wyraźnie,
co nam czynić trzeba,

Bo my nic nie rozumiemy,
ledwo od strachu żyjemy
Gloria...

Idźcie do Betlejem,
gdzie Dziecię zrodzone
W pieluszki powite,
w żłobie położone,

Oddajcie Mu pokłon Boski,
on osłodzi wasze troski.
Gloria...